בכל עניני העלון
נתנאל דזינבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

©

נר לשולחן שבת

פרשת לך לך

גליון 953 תשפ"ז

לע"נ אאמו"ר
הג"ר מנחם מנדל
בן רבי יחיאל מיכל זצ"ל

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך". (י"ב א')

רבי יהודה חזן, מיקירי ירושלים, עלה לארץ ישראל בשנת תרנ"ח. כיון שהגיע לגיל שבע עשרה חשש מגיוס לצבא. שאל את מרן הגאון רבי חיים מבריסק מה יעשה. אמר לו שיסע לארץ ישראל.

בהגיעו לחוף נמל יפו עמד פקיד ההגירה הטורקי ושאלו, היכן אישור העליה שלו. ענה שאין לו. אמר לו הפקיד: "תן לי תעודת מסע או שאני משליך אותך לים".

"אנא" אמר לו הנער "תן לי עשר דקות להתפלל ואחר כך תשליכני לים". נעמד בסירה והתפלל מנחה בדמעות שליש.

פתאום הגיע קצין גבוה ושאל, מה זה הבחור שמתפלל בסירה באמצע הים. ענו לו שהולכים להשליכו לים. נכמרו רחמיו של הקצין, לקח סירה ושט לעברו, הוריד את מעיל הצבא שלו והלבישו וכך הכניסו – השוטרים סברו שהוא חייל תורכי.

כל ימיו היה רבי יהודה חזן מודה על נס הצלתו המופלא בכניסתו בשערי ארץ הקודש! (ספר זכרון "הר ציון")

"את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך - והיה ברכה"!

היה זה בשנת תבר"ך - עד אותה שנה רכישת אדמה בארץ ישראל על ידי יהודים לא היתה פשוטה. לפי החוק העותומני רק נתינים טורקיים היו רשאים לקנות מקרקעין בארץ, מרבית יהודי ירושלים היו נתינים אירופים. שגרירי מדינות אירופה השתדלו להשפיע על הסולטן שיתן צו המתיר גם לנתינים זרים לרכוש קרקעות בירושלים ולבנות עליהם.

וכך בשנת תבר"ך פורסם:

"אבשר טוב לעמנו כי עתה בא רשיון מאת הסולטן ירום הודו שאנשי כל המדינות רשות להם לבנות מחוץ לירושלים עיר הקודש קרקעות ובתים להיות להם לאחוזת עולם, לבנות בנינים ולטעת כרמים ולזרוע שדות, ושום איש לא יעמוד בפניהם... זהו דבר חדש ... עתה נקווה כי הואיל ה' לשכון כבוד בארצנו ... והעזובה והשוממה תבנה ותכונן!"

השכונה הראשונה שנבנתה מחוץ לחומות על ידי בני ירושלים ומכספם היתה שכונת "נחלת שבעה", בשנת תרכ"ט.

בתחילה נרשמה הקרקע של "נחלת שבעה" על שם אסתר, אשת רבי לייב הורביץ בת הגאון רבי אליהו יוסף ריבלין. היא הצהירה כי יעוד האדמה הוא 'שדה לזריעת חיטה למצות'...

אם היו נרשמים השותפים בעצמם היו נוקמים בהם בעלי החצרות הערביים בעיר העתיקה ומשכירים להם את חצרותיהם במחיר מופקע.

רבי יוסף ריבלין מבוני השכונה בחר בקרובתו, מפני שרצה להיות בטוח בהשקעתו... כשהלכה אסתר לבית הממשל לרשום את הקרקע על שמה, התלבשה כדרך הערביות וכיסתה את פניה ברעלה לבל יכירוה. ("משך חכמה" - ריבלין)

שנת תרמ"ב: "כל עובר אורח אשר ביקר את עיר קדשנו לפני עשר שנים ויראה אותה עתה - ישתומם ויתפלא על המראה החדש במקום אשר ראה לפנים שמה ושממה, הרים ובקעות ואבני טרשים - יראה כעת בתים רבים בנויים ברוב פאר וגינות פרחים ופרדסים נטועים סביב וחצרות נאות ... ונפשם תיתן תודה וברכה לה' השוכן בציון". ("יושבת ציון")

'פרשת הברכות'

ברכות רבות יש בפרשת השבוע

"שלא עשני גוי": מחלוקת גדולה בפוסקים מה גר מברך בברכות השחר. יש אומרים שיברך "שעשני גר" - נקרא עשיה, כפי שכתוב "ואת הנפש אשר עשו בחרן". (דרכ"מ, מג"א)

ב"נר" לך לך תשע"ו הבאתי שבע שיטות ומהלכים מה גר מברך.

"והיה ברכה" (י"ב ב') מכאן ואילך הברכות מסורות בידך. (רש"י) אתה תהיה הברכה: אנשים יברכו "ישימך אלוקים כאברהם". (רמב"ן) ברכתך קודמת לברכתי, מגן אברהם ואח"כ מחיה המתים. (דע"ז)

"ונברכו בך": אף אותם המבזים את הרב, מברכים את בנם שיהיה כמו הרב... ("שפת אמת")

"ויברכהו ויאמר ברוך אברם ..." ברכותיו של מלכי צדק. (י"ד י"ט עיי"ש)

שרה: "וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה". (י"ז ט"ז) שחזרה לנערותה. (רש"י) בהריון ובלידה ובגידול הבן שלא בצער. (ספורנו)

ישמעאל: "הנה ברכתי אתו" לשון עבר, יחזור בתשובה. (אוה"ח י"ז כ') **("נר")**

"הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את". (י"ב י"א)

הגאון רבי יעקב פינק רבה של ארגנטינה ואב"ד חיפה, אשתו הרבנית היתה אישה דגולה. מסורה היתה לתורתו ועניניו של בעלה. ילדיהם סיפרו עליה שני סיפורים אופייניים:

מעשה שהיה תקופה קצרה לאחר חתונתם, יום אחד התעכב רבי יעקב פינק והגיע הביתה מאוחר מהרגיל ופניו עגומות. שאלה אותו אשתו לפשר האיחור ופניו העצובות, השיב לה שבדרכו התעכב בחנות הספרים בעיר, ועיין בספר מסויים, הוא חשק מאד לקנותו – 'אך אין לנו די כסף לכך'.

למחרת, הלכה אמא לחנות הספרים ושכנעה את המוכר למשכן את אחד מתכשיטיה, עד שיתאפשר לה לשלם, וכך בשמחה מיהרה להביא לאבא את הספר בו חפץ.

סיפר אחד התלמידים שבא להבחן אצל אבא להיתר הוראה: היה זה בחול המועד סוכות, אמא תמיד כיבדה ברוחב לב את התלמידים במטעמים שונים, תוך כדי שיחה סיפרה כי תמיד לפני חג הסוכות היא מתרוצצת בין סוחרי האתרוגים למצוא לבעלה את האתרוג הכי מהודר שיש בידם.

וכל זה למה? – כאשר הועלה רעיון השידוך בינה לבין בעלה, השדכן שהציע את השידוך אמר: "דע שהנערה אינה כל כך יפה..." אבא השיב: "נו, נו – אתרוג צריך להיות יפה!" לכן היא מתאמצת להשיג את האתרוג הכי יפה בשבילו. ("תפארת יעקב")

"ויאמר אלקים אל אברהם: שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה". (י"ז ט"ו)

ראיתי בספר "אגרת הטיול", מאחיו הגדול של המהר"ל מפראג ששאל: מפני מה בשרה נאמר "כי שרה שמה", ולא נאמר כמו באברהם "והיה שמך אברהם". הרי 'שרה שמה' פירושו שמכבר שמה שרה.

ותירץ, כי כן הוא האמת אחרי שאברם נקרא אברהם "כי אב המון גוים נתתיך", כבר נקראה שרה, אם הבעל הוא רב, ממילא אשתו היא רבנית! ("שארית ישראל")

"לך לך מארצך..."

לך לך של גדולי ישראל

אנו רואים והם רואים

הגאון רבי משה שווב, המשגיח בישיבת גייטסהד דיבר בשיחתו על כך שכל אדם רואה בכל ענין את העניינים הקשורים אליו.

הוא סיפר כי נסע באותו היום ברכבת והביט בנוסעים שלצידו. אחד התעניין בבעלי החיים הנשקפים מבעד החלון. השני התעניין בנוף עוצר הנשימה.

סיפר הרב שווב: "בקרון שלי ישב גם אברך צעיר, הרב פאלק שמו - לימים, הגאון רבי פסח אליהו, מגדולי ההוראה באירופה. ניתן היה לראות כי בנוף מולו הוא רואה דבר אחד ויחיד, מחיצות ודיורים. ראו בבירור כי האברך הזה שקוע בסוגיות של עירובין וכי בנוף המופלא שחולף על פניו, הוא אינו רואה אלא שאלות של תחומין, סוגי מחיצות וצורות פתח שונות הנוגעות לעשיית עירוב. הוא ראה את מסכת עירובין כל הנסיעה שלו!" ("תוכו רצוף אהבה")

"אף בהליכה עצמה יש תכלית"

משנה שלימה שנה הגאון רבי יצחק פלקסר, ראש ישיבת "שפת אמת" בענין זה: באומרו, כשהוא רואה אנשים העומדים בתחנת אוטובוס ומנצלים את זמן ההמתנה לעיון בספר. מבקר היה אותם: "קטנות המוחין היא התנהגות זו! שכן על האדם להתרגל לחשוב בלימוד בכל מצב שהוא. אדם צריך להתרכז וללמוד במחשבה מבלי לאחוז ספר פתוח מול עיניו".

כשהיה נוסע באוטובוס, נדמה היה למביט מן הצד שר' יצחק עוקב אחר הנוף, או מסתכל על העולים והיורדים מהאוטובוס. ברם, אם רק ניסו לפנות אליו היו מגלים שמבטו חלול והנושא היחיד שר' יצחק מגלה בו ענין הוא התורה הקדושה.

פעם אחד מנכדיו של רבי יצחק פלקסר עלה לאוטובוס, שמח לגלות שסבא נוסע עימו. התקרב לעברו ואף הבחין שהוא מביט בו. אולם משפנה אליו ואמר "שלום, סבא" לא נענה כלל... אז הבחין כי הוא שקוע בלימודו.

מקדם נהג לשוב לביתו רגלי ואת הדרך היה מנצל לשינון השיעור ולסידור הדברים אשר הרצה בפני התלמידים. כיון שנחלש והיה עליו לנסוע באוטובוס, לא פסק ממנהגו. אך הוסיף ואמר: "ישנם שלשה מקומות שקיבלתי על עצמי שלא לדבר בהם. בבית הכנסת, אף שלא בשעת התפילה, במקווה ובאוטובוס". ("כארי יתנשא")

השבוע יחול יום הזכרון לרבן של ישראל, פאר הדור, מרן ה"חזון איש", הגאון רבי אברהם ישעיהו קרליץ, ט"ו חשון תשי"ד

מרן ה"חזון איש" הרכיב משקפיים, בעיקר בזמן יציאתו לרחוב, פן מישהו ישאל בשלומו, והוא לא יבחין בו ולא יענה לו שלום. ("פאר הדור" ח"ג)

סיפר הגאון ר' ישראל בן שלום: פעם ראיתי מחזה מרהיב המעיד על טוב ליבו של מרן ה"חזון איש".

בטיולו היומי הלך ברחוב רש"י, וילדה קטנה ששיחקה עם דלי בחול קראה לעברו: "שלום". ה"חזון איש" השיב לה: "שלום". ושוב צעקה הילדה: "שלום" ורבינו ענה: "שלום", כך נשנה הדבר מספר פעמים, הילדה נהנתה ממעשה שובבות זה, כשרבינו מסובב בכל פעם ראשו אחורה, ומשיב לה "שלום" בסבלנות ובחיוך, עד שבמשך הילוכו הגיע למקום בו לא יכל לשומעה יותר. ("איש לרעהו")

חכם עדיף מנביא

מעשה היה בילד יתום בבני ברק שלא היה לו חשק ללמוד. אמו הביאה אותו למרן ה"חזון איש". רבינו קירב אותו, טיפל בו ובעצמו למד איתו, אך ללא הצלחה גדולה, מדי פעם בפעם הילד חזר לסורו.

עברו שנים, הילד גדל והיה לבחור, יום אחד הופיע בבית ה"חזון איש" ואמר כי הוא רוצה לנסוע לשוויץ, ללמוד שם בישיבה. כאן יש לו חברים לא טובים, שם הוא ישתחרר מהם וילמד. ה"חזון איש" עזר לו להתקבל בישיבה שם בשוויץ.

מדי זמן הבחור היה כותב מכתבים בהם חידושי תורה ושאלות ומרן היה משיב לו. אמנם, מעניין שתמיד ה"חזון איש" לא היה כותב את המכתבים בעצמו, אלא הכתיב את דבריו על ידי רבי נתן פריד.

כעבור כמה שנים חזר אותו בחור לארץ. בהגיעו לנמל התעופה נעצר והואשם בריגול, הועמד למשפט וקיבל שש שנות מאסר.

אין ביכולתנו לתאר איזה חילול ה' היה יוצא לו היו מוצאים במזוודותיו מכתבים בכתב ידו של ה"חזון איש" - ללמדך חכם עדיף מנביא! (קונטרס לגרא"ר)

... כמובן בזמן הזה הצלת ילד לחינוך ישראלי היא לא פחות מהצלה מטביעה בנהר ...

והנני מאחלם שיהיה בידם לזכות במצוה זו ולקיים נפש אחת מישראל.

(חזו"א שו"ת וחידושים ר"ב – ב' דר"ח חשוון תש"ט)

איש חסיד היה בלי מזון ומחיה

סיפר הג"ר ישראל זינגר: "ה"חזון איש" אמר לי כי בצעירותו לא אכל ולא ישן כדי צורכו. כיום הוא מתחרט על מה שלא ישן, אך אינו מתחרט על מה שלא אכל!" ("אשי ישראל")

אביו של רבי ישראל זינגר נפטר כשהיה בחור בישיבת חברון. הוא ניגש להתפלל כשליח ציבור בהיכל הישיבה, כמנהג, אלא שהנוסח השגור על לשונו היה שונה, התפלל בהברה ספרדית.

כשנכנס ל"חזון איש" לשאול מה לעשות, ענה לו ה"חזון איש": "תוותר על העמוד - לא צריך לשבור את השיניים בשביל להיות שליח ציבור!" הוראה זו נשמרה בישיבת חברון לאורך שנים בשמו של רבי ישראל זינגר. (שם)

בדבר ההברה, אין לשנות, הכל שווים בזה שאסור לנו לשנות מהמסורת שמסרו לנו אבותינו, וחייבים אנו לקרוא בתורה ולהתפלל בהברה שלנו. (חזו"א שו"ת וחידושים כ"ו)

סיפור מופלא: החבר רבי אורי שרגא בייפוס מפתח תקוה היה חולה מסוכן. חתנו, הרה"ג רבי יעקב יהודה פלק נסע לבני ברק למרן ה"חזון איש" להזכיר את שמו של חמיו לברכה ולשואלו מספר שאלות.

היה זה יום שישי, באמצע התור אמרו שאין ל"חזון איש" כח. ביקש שהוא רק רוצה להזכיר שם של חולה. נכנס ואמר את שם חמיו.

בליל שבת חלם הרב פלק שה"חזון איש" בא אליו, פניו מאירות ושואלו: 'מה שם החולה שביקשת להתפלל עליו?'

במוצאי שבת הגיעה לפתח תקוה השמועה הנוראה שבליל שבת נפטר ה"חזון איש". רבי אורי שרגא בייפוס חי עוד שש עשרה שנים!

מעניין לציין כי הרב פלק נפטר בליל שבת, ט"ו חשון תשע"ב, היה זה היארצייט של ה"חזון איש"! ("נר לשולחן שבת" מפי המשפחה)